

TOVERI

Ennen suomalaisen työvien läänenkantaja, ilmestyy Astoria, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI-MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MAKELA
SULO SYVANEN

TOVERI

(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.

AUG. NIKULA, Manager.
Advertising rates in effect July 1, 1912, 70 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Kanadassa:
Yksi vuosikerta...\$4.00 6 kuukautta...\$2.25
3 kuukautta...\$1.35 1 kuukausi...\$0.50
Suomen ja muulle alueille:
Yksi vuosikerta...\$6.50 6 kuukautta...\$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year...\$4.00 Six months...\$2.25
Three months...\$1.35 One month...\$0.50

Ilmoitushinta 40c palstatuomalla. Kuoleman-
ilmoitukset \$1.50 kerta ja muistovaroilla
\$2.00 kerta. Kiihlaus, syntymä ja avioliit-
to-ilmoitukset 30c kerta, haluantoitua ja
nimennuotto-ilmoitukset 25c kerta, naimis-
ilmoitukset \$1.50 kerta, avioero-ilmoitukset
\$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset sopimus-
kannan. Satunnaisia ilmoituksia tuore
rahan seurasta muulle alueille. Englannin-
kielestä suomentaen vapaasti.

Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane katu-
jen kulmassa. Telefoni: konttori 365,
toimitus 832.

Milloin me olemme siinäkin saakka?

Sosialistipuole on jo pitene-
män aikaa vaatinut, että synny-
taville naisille olisi maksettava
avustusta lapsivuoteen aiheutta-
man ansiokykyisyyden menettä-
misen takia. Porvarien puolelta
luonnollisesti vastustetaan sel-
laista estystä, vaikka nykyisin
aletaankin velvottaa naisia syn-
nyttämään mahdollisimman pal-
jon lapsia. Jotkut selittävät, et-
tä avustuksen maksaminen olisi
ikäänkuin palkinnon maksamista
synnyttämisestä. Sellainen on
verukkehtimista, sillä mitään pal-
kitsemista se ei olisi; yhteis-
kunta ainoastaan tunnustaisi e-
rään velvollisuutensa. Jos siinä
mitään on kyseenalaista, niin se
on se, että avustusta maksetaan
liian vähän, sillä mitään epäily-
stä ei ole, etteikö se ensin alussa
olisi porvarien vastustuksen ta-
kia vain mitään almu.

Yhteiskunnan tulisi huolehtia
jokaisesta naisesta ainakin ras-
kauden viimeisenä kuukautena ja
tarpeitseen pitkän ajan synny-
tyksen jälkeen, sekä kustantaa
kaikki synnytyksen aiheuttamat
menot. Mahdollisuus synnytyk-
sälaitokseen pääsemiseen tulisi ol-
la myöskin jokaisena naisen osa-
na.

Edistyneemmissä valtioissa on-
kin jo voimassa asetuksia, joi-
den mukaan synnyttäjille mak-
setaan pieni korvaus. Esimerk-
kinä mainittakoon Australiassa,
jossa synnytysvakuutus on ollut
voimassa jo vuodesta 1912. Siel-
lä maksetaan jokaiselle synny-
ttävälle naiselle 24.33 dollaria
(viisi pientä) synnytystavustusta.
Vuonna 1916 maksettiin si-
ten avustuksina 3,201,503 doll.
ja kahtena edellisellä vuonna
hiukan enemmän.

Epäilemättä ajaa miesväen
puute sodan loputtua useat kan-
sat turvaamaan synnyttäjää ja
yleensä tunnustamaan heille e-
nemmän ihmisoikeuksia kuin
näihin saakka, jolloin mitä raai-
immat uskonnollisuuden ja van-
hoillisuuden ennakkoluulot ovat
riistäneet naiselta ei ainoastaan
avustuksen synnytystavauksessa,
mutta vielä ihmisarvonkin, ellei
synnytyksen jälkeen määrättyjen
sääntöjen mukaisessa järjestyksessä.

Emmekö saisi useampia kirjeenvaihtajia?

Kirjeenvaihtokilpailumme, jon-
ka Washingtonin valtion s. s. o-
sastojen valiokomitea pani toi-
meen, ei ole saanut läheskään
osakseen sitä odotettua kannat-
usta Washingtonin osastojen
keskuudessa. Varsinaiseksi kil-
pailijoiksi on ilmaantunut aino-
astaan muutamia.

Missä on syy sellaiseen levä-
peräisyyteen Washingtonin o-
sastoissa?

Mikä vaivaa esim. Seattlea?
Sellaisesta kaupungista voisi kir-
joitella kyllä aina toisinaan joi-
kin. Ja samoin voisi pienemmil-
täkin paikkakunnilta saada kir-

jottamisen aihetta kerran pari
viikossa. Aina tapahtuu jotakin
sellaista, josta kirjeen kokoon
saa.

Washingtonin osastojen olisi
otettava tämä asia uudelleen esi-
le, ja kerta kaikkiaan jätettävä
vakavasti ajaa täytäntöön se
suunnitelma, että yksi toimittaja
sijotetaan Seattleen. Tässä kir-
jeenvaihtokilpailussa olisi mainio
tilaisuus koota lukijoita lehden
ympäri ja muokata maaperää
yleisön keskuudessa, jotta tar-
vittavan tilajamäärän saaminen
olisi mahdollinen.

Californian suom. valiokomi-
te on niinkään ollut aikeessa
järjestää kirjeenvaihtokilpailun.
Sielläkin sellainen tarvittaisi, sil-
lä verrattain harvoin näkee kan-
sankirjettä Californiasta muualta
kuin Berkeleystä ja Fort Brag-
gista, jossa paikkakuntakirjeiden
kirjoittamisesta on pidetty kiitett-
ävää huolta.

Fort Bragg on oivallinen esi-
merkki siitäkin miten kirjeen-
vaihdon kunnollinen järjestely
avustaa lehden levenemistäkin.
Siellä on yksi niistä harvoista
kirjallisuuskomiteoista, joka toi-
mi säännöllisesti ja tulokselli-
sesti.

Sellainen toiminta kelpaa esi-
merkiksi muuallekin.

Osastoissa joissa ei saadä yhtä
henkilöä vakinaiseksi kirjeen-
vaihhtajaksi voitaisi vaikka valita
useampia ja sitte järjestää siten,
että kullakin olisi määrätty vii-
konna jona kirjoitaisi. Silloin ei
syntyisi sekaannusta siten että
toinen huottaa toiseen.

Täysin epäonnistunut "reformi"

Nykyisin puhuvat harvat por-
varitakaan enää trustien hajotta-
misohjelmasta, jolla Roosevelt ai-
koinaan ratsasteli, niin perin epä-
onnistuneena ja lapinäkyvänä pi-
detään jo koko silloista juonta.
Epäilemättä ovat johtavat por-
vari aina tienneet, että trustien
hajottamisella ajetaan vain ni-
iden etuja, mutta petostarkotuk-
sissa selittäneet sitä toisin, voi-
dakseen säilyä vallassa ja pal-
vella trusteja sitä paremmin.

Toisinaan sentään vielä nykyin
tulee ylioikeudelta joku trustin
"hajotus"-määräys. Muistamme
vielä miten öljytrusti hajotettiin
vuonna 1911, jolloin siitä erotet-
tiin 33 alayhtiötä. Trustiin jäi
silloin vielä 25 alayhtiötä, joita
ei katsottu niin vaarallisiksi et-
tä olisi pidetty tarpeellisenä erot-
taa.

Nyt nämä silloiset karitsat o-
vat jo saavuttaneet täyden vil-
lan ja kasvattavat trustin omai-
suuksia aivan tavattomasti;
vuonna 1915 "ansaitti" öljytrusti
pääomalleen 52 prosenttia. Use-
at pienemmät öljytrustit sivu-
haarat ovat lisäilleet pääomaan-
sa viime aikoina noin puolelta.
Mutan niistä, Imperial Oil Co.,
on laillistettu viidenkymmenen
miljoonan dollarin pääomalla, ol-
len se siis noin puoli varsinai-
sesta emätrustista. Standard öljy-
yhtiöstä, jonka pääomaksi jäi
hajotuksen jälkeen vain noin 98
miljoonaa dollaria.

Se että liikkeet lisäävät pää-
omaansa, tapahtuu yleensä siksi,
että niiden ansiomahdollisuudet
ovat kasvaneet. Tavallisesti me-
netellään siten, että annetaan en-
sille osakkaille voitto-osinkoina
uusia osakkeita, joten pääoman
suureudessa voittoprosentti ei ko-
ho, mutta voiton summa on ko-
honnut paljon, sillä se maksetaan
nyt jo kaksinkertaisella tai suu-
remmalla pääomalla, miten kuo-
loinkin asianlaita on. Mutta kun
osakkeista ei kuitenkaan ole
maksuttu rahaa, niin saavat os-
akkaat suuremmat voitot ennen
maksamalleen pääomalle.

Siis ainoastaan on johtanut
jokaisen trustin "hajotus". Voi-
tot ovat kohonneet huimaavasti.
Eikä muuten olisi voinut käy-
däkään. Olivatpa liikkeet nimel-
isesti erillään toista tai yhdessä,
on samantekevä, ne omistaa
kuitenkin sama joukko jälkeen
hajottamisen kuin ennenkin. Jos
jotakin tilinpidollisia erilaisuuk-
sia ilmenee, niin niillä ei ole mi-
tään vaikutusta yleistulokseen.

Luokkataistelun siveel- linen vaikutus työ- väestöön.

Työväenluokan kohoaminen
luokkataistelun kautta on enem-
män siveellistä kuin taloudellista.
Proletariaatin olosuhteet teol-
isuuden palveluksessa paranevat
vain vähän ja hitaasti, mutta
sen itsekuinnoitus ja oman ar-
von tunto nousee nopeasti, sa-
moin kuin yhteiskunnan mui-
den luokkien sitä kohtaan osoit-
tama kunnioituskin. Proletaria-
atti alkaa tuntea itsensä yhteis-
kunnan muiden luokkien vertai-
seksi ja vertailla omia olojaan
ylempien luokkien oloihin. Se
asettaa yhteiskunnalle korkeam-
pia vaatimuksia, vaatii parempia
vaatteita, parempia asuntoja ja
suurempia oppimismahdollisuuksia
itselleen ja lapsilleen. Se vaatii
osaansa uudenajan sivistyk-
sen saavutuksista, ja tuntee
alituisesti paremmin jokaisen ta-
ka-askelen ja jokaisen sitä vas-
taan tähdätyn sortoimenpiteen.

Proletariaatin siveellinen ko-
hoaminen tapahtuu rinnan sen
yhteiskunnalle asettamien vaatim-
usten kanssa. Se edistyy no-
peammin kuin ne olot parane-
vat, joiden alaisena työväestön
on kapitalistien järjestelmän
vallitessa elättävä. Luokkataiste-
lun seurauksina voidaan siis etu-
vää huomata kasvava tyytymä-
ttömyys vallitseviin oloihin.

Ja siitä syystä näyttäisikin ko-
ko luokkataistelu tarkoitetto-
malta, ellei sen päämäärä tähtäisi
nykyisen tuotantojärjestel-
män ulkopuolelle.

Vain sosialistinen tuotantota-
pa kykenee hävittämään sen e-
roavaisuuden joka vallitsee työ-
läisten vaatimusten ja niiden
täyttämismahdollisuuksien välil-
lä. Poistamalla riiston tekisi se
mahdollommaksi rikkaitten kes-
kuudessa vallitsevan ylellisyyden
ja samalla poistaisi myös
kiihdyttävän syn tyytymättömyyden.
Kun rikkaitten asetat-
tamat olosuhteet lakkautettaisiin,
tulisi köyhien tarpeitten mittaisiksi
koko luokkoinen käytettävissä
olevat täyttämiskeinot. — Mon-
tana Socialist.

Sosialismi ja sosialistit

Maailma kulkee nopeasti sosia-
lismaa kohden, mutta sosialistit
ovat ja tulevat olemaan silti vie-
lä pienenä vähemmistönä. Ko-
ko suunnaton rikkaus, hyvät
vaatteet, huvijahdit, automobiilit,
kirkot, kirjastot, sanomaleh-
dit, oppilaitokset, parhaat klini-
kkojen hankkimisvälineet, ja
hallituksen mahtivalta ovat edel-
leen kapitalistiluokan käsissä.
Ken haluaa saada etuja toisen
kustannuksella, sille on edullista
olla vastustavalla kannalla
sosialismin nähdn. Hyvät kan-
salaiset pysyttelevät mieluummin
enemmistön joukossa, koska si-
ten on helpompi elää; elämä-
luusta paremmin.

Mutta halveksittu ja hyljätty
vähemmistö toimii edelleen. Vä-
ij-yhtiöstä, jonka pääomaksi jäi
hajotuksen jälkeen vain noin 98
miljoonaa dollaria.

Se että liikkeet lisäävät pää-
omaansa, tapahtuu yleensä siksi,
että niiden ansiomahdollisuudet
ovat kasvaneet. Tavallisesti me-
netellään siten, että annetaan en-
sille osakkaille voitto-osinkoina
uusia osakkeita, joten pääoman
suureudessa voittoprosentti ei ko-
ho, mutta voiton summa on ko-
honnut paljon, sillä se maksetaan
nyt jo kaksinkertaisella tai suu-
remmalla pääomalla, miten kuo-
loinkin asianlaita on. Mutta kun
osakkeista ei kuitenkaan ole
maksuttu rahaa, niin saavat os-
akkaat suuremmat voitot ennen
maksamalleen pääomalle.

Siis ainoastaan on johtanut
jokaisen trustin "hajotus". Voi-
tot ovat kohonneet huimaavasti.
Eikä muuten olisi voinut käy-
däkään. Olivatpa liikkeet nimel-
isesti erillään toista tai yhdessä,
on samantekevä, ne omistaa
kuitenkin sama joukko jälkeen
hajottamisen kuin ennenkin. Jos
jotakin tilinpidollisia erilaisuuk-
sia ilmenee, niin niillä ei ole mi-
tään vaikutusta yleistulokseen.

nemmistön joukosta vähemmis-
tön puolelle. Se tapahtuu ta-
vallisesti köyhyyden vaikeus-
ien, riiston, ja sen kautta, että
köyhiltä katoavat sellaiset har-
hakäsitteet että rikkaus on hei-
dän saavutettavissaan. Siellä ja
täällä tunkeutuu paremman yh-
teiskunnallisen ymmärryksen va-
lionsäde sentään rikkaittenkkin
mieliin.

Silloin esiintyvät ahdasmiel-
iset mukavudessa eläjät, jotka
selittävät kyllä hyväksyvänsä so-
sialismin, mutta eivät sosialiste-
ja; ne asettavat itsensä kaikki-
en yläpuolelle. Ne ovat niitä ih-
misiä, jotka ovat sillä pikkuty-
tön ajatuskannalla, joka hajuu-
näättää ihaillessaan huudahti, et-
tä kyllä siksin voi tulla, jos
sihen on pakko, mutta mie-
luummin olevansa hyvä sellaise-
nakin. He hyväksyvät sosialis-
min, mutta varovaisuuden vuoksi
pitävät kiveä kädessään, heit-
täkseen sillä niitä, jotka teke-
vät sosialismin toteutumisen
mahdolliseksi.

Yhteiskunnassa on vain yksi
epäsiveellinen kansanaines, hyvä
ihmiset. Ne ovat niitä joiden
sanavalta ja äänioikeus pitää
pystyissä nykyistä järjestelmää.
Vähemmistöissä olevat halveksittu
joukko on sitä joka kaikenlaisis-
sa vaikeuksissa taistelee taantu-
muksellisen typeryyden vankkaa
muuria vastaan.

Luonnollisesti eivät sosialistit
kuulu niihin hyviin ihmisiin. Ne
pitävät sellaista melua mailmas-
sa, että työläisten riistämisen ei-
enää käy päinsä samanlaisella
asianmukaisuudella ja vaihtelai-
sukudella kuin ennen, ja köyhyyks,
rikkailisuus ja prostituition huu-
tavat äänekäästi, vaatien tun-
nustusta laillisilta vanhemmil-
tään. Ne jotka häiritsevät vai-
litsevan järjestelmän sopusoin-
tua, ovat yleisen rauhan häirit-
sijöitä; hyvät kansalaiset luon-
nollisesti rakastavat rauhaa ja
järjestyä.

Sellainen henkilö, joka selittää
hyväksyvänsä sosialismin, mutta
ei sosialisteja, osottaa juuri sillä,
että hän vaatisi sosialistien ot-
tamaan kaltaisiaan. Mutta jos so-
sialistit olisivat menettellet si-
ten kuin hänkin, ei sosialismin o-
lisi mahdollinenkaan. Hän on
äänestänyt ja taistellut sosialis-
mia vastaan kaiken elämänsä.
Mutta kun sosialistinen liike nyt
siitä huolimatta että hän yhdes-
sä luokkansa kanssa on sitä kai-
kella voimallaan vastustanut,
muodostuu mahtavaksi voimaksi
ja muuttuu vähemmistön liikekeksi,
keestää enemmistön liikekeksi, ja
siintyy hänkin jälleen yleisön e-
dessä palmunoksa kädessään,
tervehdien vihollistaan, jota ei
ole voinut tubota.

Nämä "jalot sielut" ovat ha-
lukkaat nauttimaan sen puun
hedelmistä, jota he ovat aina
halveksineet. Ilman sosialisteja,
jotka heistä näyttävät niin sie-
tämättömitä, ei olisi olemassa
sosialismiakaan. Tyytymättömät
aikalaiset, ne joiden kärsimyksiä
lisäävät vielä osatoveriansakin
kärsimykset — ne jotka kärsi-
mättä yhteiskuntajärjestelmämme
vääryyksistä — ovat niitä jotka
järjentelevät yhteiskunnallisen
järjestelmän muuttamiseksi. Ko-
ko maailmanhistorian aikana ei-
vät kukaan kansalaiset, ne jotka
ovat hyvin puettu, elävät hyvin
ja sivistyneesti, ole taistelleet
oman järjestelmänsä kukistami-
seksi. Armeliaisuus tulee rikkai-
lta, mutta yhteiskunnallinen ke-
hitys edistyy köyhän ja halvek-
sittuun työväenluokan toiminnan
vaikutuksesta.

Ne jotka koettavat säilyttää
vanhaa ja tervehtivät uutta,
koettavat pysytellä sopusuhteis-
sa orjan ja herran kanssa, koet-
tavat hyvittää paheita ja hyväit-
tä ja esiintyä kaksinaamaisina,
ovat oleellisia kaikille yhteiskun-
nallille liikkeille, joiden tarkoi-
tus on ihmiskunnan elinehtojen
huojentaminen. Ne ovat niitä u-
joittelijoita, jotka valonsäteiden
sarastaessakin vielä väittävät et-
tä päivännoisuus aika ei ole vielä
tullut.

Silloin kun tämä halveksittu
vähemmistö on kasvanut voi-
vaksi löydetään hekin sep-
joukosta; silloin heidänkin pel-
konsa on kadonnut ja he kan-
nattavat uutta järjestelmää kai-
kella voimallaan. Mutta hukka

perii sosialistisen liikkeen jos se
muuttuu kunnioitettavaksi niin
kauan kuin on olemassa yksikin
köyhä ja yksikin kärsivä lapsi.
— J. P. Warbasse.

MAILMANKATSOMUKSIA

YHDYSVALTAIN VANKILOLOJA.

Sosialisteja rääkätään järjestel-
mällisesti.

Blackwells Islandin vankilasta on
äskettäin päätetty тов. Adolph M.
Deutsche, joka sinne oli tuomittu 3
kuukaudeksi "sopimattomasta käytös-
tystä" — puhumisesta eräässä katu-
kokouksessa. Vankilan asukkaat ovat
enimmäkseen juopporotteja, vaimon-
sa pieksämisestä tai oman onnensa
nojan jättämisestä tuomittuja. Tä-
lloin seurauksen kytkettyä hän oli
tavanut viisi sosialistia, jotka oli-
tuomittu niin "raskaista rikoksista"
kun katupuhelissa, sosialistisen len-
tolehtisten jakelemisesta y. m. hir-
mutöistä.

"Pahin rikos minkä vanki voi teh-
dä vankilassa ollessaan," kertoi тов.
Deutsche edelleen, "on työstä kieltäy-
tyminen. Sillä hänet joko lähetet-
tään Rikers Islandiin tai pistetään
"käännyttämään", jota viimeainlittua
kuukautta käytetään vain äärimmäis-
issä tapauksissa ja joka on ilkein
rangaistus koko vankilassa. Nuo vii-
si sosialistia, jotka minun ollessani
sinne tuotiin, juutuivat retelöihin
työasioista ja vietiin vankilanpääl-
kös apulaisen eteen. Hän aikoi lä-
hettää heidät Rikers Islandiin, mut-
ta saatuksa selville, että he olivat
sosialisteja, sulki hän heidät viidek-
si päiväksi jäädyttämään. Sen jälkeen
pantiin heidät kaikkiin raskaimpaan
työhön. Jäädyttäjässä annetaan
vankille 2 leipävipalaita ja lasi vettä
vuorokaudessa. Koppi on pimeä
ja lämmittämätön. Tämä rangaistus
on niin ankara, että sen pituus on
asetuksella rajoitettu 6 päiväksi. A-
setuksessa myös sanotaan, että jää-
dyttäjässä tulee olla uuni, mutta ei
sanota, että uunissa olisi pidettävä
tuota senttikiä siellä ei tulla pidetä.
Kuuden päivän rajuus kiertetään
taas siten, että mies sen ajan ku-
luttua otetaan ulos kopista, saa yh-
den ruoka-aterian ja pannaan taas
6 päiväksi jäädyttäjään. Tuo ran-
gaistus vie vahvimmaltaakin mieheltä
terveyden lääkäsi."

Äänioikeusnaisten kohtelua.
Naisten kansallispuoleuden kokouk-
sessa Brooklynissä kerrottiin netti
Cora Week ja rouva Henry Butter-
worth siitä raakamaisesta kohtelusta,
mitä Occoquan työhönuoren johtaja
Whitacker oli heille osoittanut. Ään-
ioikeusnaisten ensimmäistä kohtauk-
sesta mainitun vankilanpäällikön
kanssa kertoi netti Week m. m. seu-
raavaa:

"Meidät lähetettiin yöstä myöten
junnalla Washingtonia; junan py-
hdyttyä meidät sulottiin vankilavu-
nuun, jota ajettiin pitkän kuooppais-
peltoitella Occoquanin kohden. Sinne
saavuttua pyysimme päästä vankilan-
johtajan puhelle. Etuhuoneessa o-
dottaessamme ryntäsi sinne joukko
raakoa miehen roikkeitä, jotka ot-
tivat meidät kiinni ja nurinnskoin
raahasivat portalta alas, välistä kop-
pirakennukseen ja kovakouraisesti
heitivät meidät kylmiin, pimeisiin
kopppeihin. Minun koppiini meitä ei
ollut, ja kun siinä aamua odottelim-
me, huomasimme, että vuoteet olivat
inhottavan likaiset. Sitte meidät
vietiin johtajan puhelle. Karkein sa-
noin hän käski meidän tietää huulia,
uhaten paneettavansa meidät pakko-
röijyn ja kapulan suuhun, jos us-
kallamme sanakaan hiiskua häntä
vastaan. Kun joku meistä yritti jo-
tain sanoa, kiljasi hän: "suus kiinni!"
ja oli halkeamassillään kiukusta."

Vaarallinen haava.
Hampurissa oli lääkäri, jota taita-
vuutensa vuoksi pidettiin suuressa
arvossa, mutta myös pelättiin pure-
vain sikkelukuisensa takia. Kerran
nuoren rikas pankkiiri lähetti häntä
kireästi hakemaan luokseen, ilmoit-
taen loukkaaneensa kätensä sangen
vaarallisesti. Lääkäri oli juuri läh-
dössä heikon sairaan luokse, mutta
pankkiiriin häitäsien kutsun johdosta
päätti käydä siellä ensin. Tämän
käytti tarkastettuaan hän suuttu-
kseen näki siinä olevan vain vähä-
pöitöisen lihashaavan. Kuitenkin hän
istui pöydän ääreen, kirjotti pari
sanaa paperille, jonka vakavana o-
jensi pankkiiriin palvelijalle, käskien
viädä sen mahdollisimman joutuin li-
kipäähän apteekkiin. — "Herranen
aika," huudahti pankkiiri kalpeana.
"Eihän se toki liene niin hirveän
vaarallinen?" — "On se," vastasi
lääkäri kuivasti. "Jos mies ei liiku
nopeasti, kerkää haava parantua,
ennenkuin laastari on täällä."

Vankilakohteliaisuuksia.
Lehmän vankilasta tuomittu
kysyy kellon vankailta: "Joko kel-
lo on paljokki?"
Kellonvastas: "Ei vielä ole kirettä
typsyile."

MURHENÄYTELMIÄ KORVESSA.

Sykyisin on kaikilla peuransuku-
silla elämällä voimainkoetus siitä, ku-
ka pääsee lauman johtajaksi — na-
raiten ja vasikkain valitajaksi. Jota
lauma antautuu seuraamaan. Kuul-
taansa lemmeikäisten marraitten
kutsun, ryntää hirven, kaurin, mustai-
ta valkohäntäisen peuran uros suin
päin noita emänniksi tarjoutuvia kol-
hi, mutta tuleekin näkemään jokai-
sen ja niillä olevan valppaana ja kateel-
lisen vartijana jonkun entistissä tuis-
teluissa voittajaksi päässeen sankla-
ritarillinen otelu. Pää alalla, kun-
pikin luontaan uusin komehin sar-
viinsa ja kesän levosta voimistuneen
selkänsä joustavuteen, hyökätään
yhtein. Tavallisesti otelu päättyy
pian ja verettömästi; mutta toisi-
naan se muodostuu pitkälliseksi, ja
jos molemmat kilpailijat kuluivat sa-
maan laumaan, uusiuntu tuontuosta-
kin, kunnes jompikumpi voitettuna
inopuu taistelusta. Mutta joskus
päättyy taistelu hirveään murhenäy-
telmään: niiden haaraiset sarvet voi-
vat haarkoistaan tarttua niin lujasti
toistinsa, etteivät ehkä enää pää-
se irtautumaan toisistaan, eikä ihm-
nenkään saa niitä irtoteuksi.

Se on surullinen loppu jalosta tuis-
telusta. Saatamme kuvitella, kuinka
eläimet vihdoin pääsevät selville siitä,
mihin puolaan ovat joutuneet, un-
hottavat riitansa ja ponnistelevalle irt-
päästäkseen, tunnin toisensa peräs-
tä. Usein se lopuksi onnistuu, mutta
sangen monessa tapauksessa se o-
soittautuu mahdottomaksi, ja eläimet
saavat kuolemaansa asti turhaan pon-
nistella päästäkseen irti. Sudet,
jotka he eivät voi poeta elvittävä vas-
tustaa, ehkä tavallisimmin tekevät
loppuseilyksen.

Meistäjät kertovat tavanneensa
luurankoja, jotka näin ovat sarvis-
taun kiinni tarttuneet, ja monissa ko-
koelmassa on näytetty näistä tana-
turmista. Harvemmin on metsästä-
taji sattunut paikalle elukkan vieli-
elossa ollessa. Merkkillisimpiä sel-
laisia näytteitä on New Yorkin
Eläintieteellisen seuran kalle ja sar-
vikokeilimassa Bronxin puistossa
nähtävänä pari muusin (ison ameri-
kalaisen hirvilajin) päitä. Ne oli
saatu eräästä indiaanilta, joka oli ta-
vanut eläimet vielä hengissä, mutta
jo viimeisillään. Hän oli ampunut
hekkoman, joka makasi maassa, ja
sitte oli koettanut auttaa toista ir-
tautumaan siitä, mutta nähtyään sen
mahdottomaksi, oli vihdoin ampunut
senkin. Kenenkään ei vielä ole on-
nistunut tuota sarvikukkoa avata,
vaikka se ensi katsomalla ei näytä
vähäkaltaakaan. Kokoelmassa on
myös yltä pahoin sarvisman sekaun-
teet caribonin ja muulipeuran (a-
merikalaisia peuralajeja) kallot —
kaikki surettavia muistoja korpien
katerimista murhenäytelmistä.

LOYTYIPÄ TAAS ONNEN POIKA.
Porvarilehdet ovat hyvilläin voi-
dessaan taas esitellä lukijolleen yh-
den, joka on rikastunut tarvitsemat-
ta auttautua suoraan rosvoosken tai
rikoslakien alaiseen keinoiteluun.
Viimeksi meillä oli samanaikain har-
vinaisen otus Argentinasta asti. Tä-
mä — nykyinen on ikkempää: Nebras-
kasta, "potaska-kingas" Frank L.
Hulen. Hänet, osotetaan meille ny-
kyiseen järjestelmään tyvymättömil-
le osivukaksi, sanomalla tyvien välis-
sä: mikä estää teidän seuraamasta
hänen jälkiänsä rikasteen ja ar-
voon?

Tosin alkaa tämä pyhimystaru van-
kilaista — mutta sehän ei muuta to-
dista kuin että sankarimme on oi-
keata miljooneerin ainesta. V. 1910
tuomittiin Hulen kahden vuoden van-
keusrangaistukseen kaksikymmenestä.
Vankilassa hän nähtävästi oli kuin
kotonaan, koska vielä nyt kiitospäivä-
nä kävsi Denverissä, Colo., kiitel-
mässä entistä vartijansa senaikai-
sesta ystävällisestä kohtelusta.

Vankilasta päästyään oli hän käy-
nyt Goldenin vankilassa ja siellä
eräitä keuhkan professorilta kuulut,
että Nebraskasta voisi löytää potas-
kaa. Hänen ennestäänkin valja sy-
damunsa oli vankilassa olojalla
vielä valjennut, niin että sinne mah-
tui vielä kolmakin vaimo: Denve-
rin sheriffin tytär, joka oikeuden-
käynnin aikana oli hänelle osottanut
syvää myötätuntoisuutta. Sen kans-
sa hän nyt meni naimisiin — minne
ne entiset kaksi lienevät joutuneet,
sitä ei tarina kerro. Nuoren vai-
tuonsa kanssa hän läksi Nebraskaan,
rakensi mökin järven rannalle ja
suurta puutosta kärsien etsi potas-
kaa. Löysikin vihdoin, valtasi laa-
jan alan maata ja alkoi kaivaa po-
taskaa. Tull sitte sota; potaskan
tuonti Sakasasta etyi, ja potaska
nousi hinnassa. Hulen valtasi lisää
maaleita, enesi potaskan tuotan-

RAJA.
Kun rautatieporhot antoivat ym-
märättä tulevana vaatimaan Valtio-
tenvalitusta kauppaomistajilta vielä
la lisäkorotuksia sen 15 prosenttiin li-
säksi, millä nyt vaaditaan rautatie-
maksuja yleensä korotettavaksi, pää-
si komissioon jäseneltä McCordilta
huudatus: "Mikä teillä on rajana?
Tai'asko?"

Ei, ei rautatieporhot varovat pane-
matta mitään rajaa. Eikos siellä
ole jotain ottamista taivaan tuolla
puolellakin? Ja jos on, niin mikä
pitäisi taivaan olla rajana?

toaan,